

En artikel om INSEKTER och andra små djur i klassrummet:

 - Bara den som vandrar nära marken kan se dina under Gud!
Låt oss aldrig bli så stora, att vi inte ser de små-å.....

larven som kryper, myran som stretar och barn som lär sig gå.....

Så sjöng barnkören på en samling i skolan..... och frågan är om vi verkligen vandrar tillräckligt nära marken
Tänk så viktigt det är, i var tid, att vi blir miljömedvetna, att vi vill värna om naturen! Och ju mer spännande upptäckter vi gör, desto större intresse får vi för att skydda allt fantastiskt som händer "nära marken"....
Våra skolbarn har ofta lärt sig mycket om djurlivet i Sverige och världen, men oftast gäller det de stora däggdjuren, som man sällan träffar på i sin omgivning. Men om man vandrar nära marken, då finns det massor att upptäcka

Det finns en hel del man kan göra i skolan, i ett vanligt klassrum, för att ge barnen sådana upplevelser, utan att vara biolog eller annan expert. Självt är jag en helt vanlig lärare på lågstadiet, i en vanlig skola - och ändå har det kläckts fjärilar i mitt klassrum varje vår de senaste åren.....inte från köpta larver, utan från larver, som barnen hittat i sin omgivning!

Barn är experter på att hitta de minsta kryp, och krypande larver...

Hittar man larver med fötter under kroppen, är det förmodligen fjärilslarver. Håriga larver är *alltid* fjärilslarver. Larver kan man ha i större plastaskar, eller i plastakvanum. Täck botten med fuktigt hushållspapper, ett lager sand och hushållspapper igen. Det är viktigt att notera var man hittade larverna, så att man kan plocka rätt sorts mat till dem. Man lägger kvistar och löv från den s.k. värdväxten i "larvhuset" De ska alltid ha tillgång till färsk föda.

Nu kan man se hur larverna äter, växer och frodas, och hur de bajsar! Man får byta det övre hushållspappret c:a varannan dag, precis som man städar åt andra sällskapsdjur! Se till att bevara fuktigheten, vilket ju gäller för alla miljöer med levande varelser i våra trakter.

Så småningom slutar larverna att äta, och förpuppas. Några spinner först in sig i en kokong, och förpuppas där inne. För barnen är det väldigt spännande med detta förvandlingsnummer....ja, inte bara för barnen!!!

* Om förpuppningen sker under sommaren är det bara att vänta på kläckning, vare sig pupporna hänger någonstans eller ligger på golvet. Men fortsätt att hålla boet lite fuktigt.

* Sker förpuppningen på sensommaren eller på hösten, ska pupporna övervintra. Detta gäller ofta för nattfjärilar.

D Har man tillgång till jordkällare så är det väldigt bra! Då får pupporna ligga i en stor plastburk, med jord eller sand på botten, med ett täcke av flera lager hushållspapper, varav det översta är lätt fuktat. Sätt på locket, som ej ska vara tättslutande, gärna med lufthål! Låt sedan burken stå i jordkällaren till våren,

a Har man inte jordkällare går det bra med övervintring i trädgårdslandet! Då har man också pupporna i stora plastburkar eller akvarier, på en bädd av mossa, hushållspapper eller äggkartonger. Lägg också nu på ett täcke av hushållspapper, som dock ej behöver fuktas. Nu kan man ha ett lock med rejäla lufthål, eller spänna över ett tunt tyg med en gummi-snodd. Burken ställs ner i en grop i trädgårdslandet, c:a 1m x 1m, och c:a 50 cm djup. Sen kan man lägga över en träskiva el. dyl. Och sen avvaktar man till framåt vårvintern

* När så våren nalkas är det dags att plocka fram alla spännande burkar! Detta kan ske i mitten på februari - början av mars. Men man kan inte ta in dem i värmen direkt, utan de ska stå i en "temperatursluss" någon timme. Det passar bra med ett kallförråd. Men man ska nu lägga pupporna fritt, utan täcken, och ha tättslutande lock på glänt. Och man måste duscha de små livet ordentligt lämpligen med en sprayflaska. Detta ska motsvara vårflödet i naturen.

* Sen är det äntligen dags att ta in dessa spännande pupphus i klassrummet, se till att de inte torkar ut, och v ä n t a och rätt som det är sker miraklet! För det *är* verkligen något helt fantastiskt att se fjärilar kläckas! Många gånger har jag haft pupphuset stående på golvet i klassrummet, och barn har legat på golvet runt om, med mattebok eller skrivbok, ivriga och förväntansfulla, rädda att missa födseln! Ibland har puppor kläckts då det inte varit skoltid, men det tar tid för en fjäril att anpassa sig till det nya livet, och att pumpa upp vingarna, så det är nästan lika spännande.

Låt nu fjärilen anpassa sig ifred, och försök inte mata den eller ta ut den!

Man får vänta med att släppa ut den tills den själv börjar flyga inne i terrariet. Det kan ta ett par dagar.

Förhoppningsvis finns det mat till den i naturen, men många fjärilar äter inget, utan ska leva sitt korta liv för att lägga ägg. Har man tur, har fjärilen kläckts när det finns värdväxter i naturen att lägga ägg på. Ibland kläcks de för tidigt, och då är det ju ett drama, som även händer med "vilda puppor".

När barn säger att de har hittat ägg, så brukar det ju handla om fågelägg. Men mina elever hittar mest fjärilsägg numera, och vi har kläckt fjärilar från flera sådana ägg!

Men det finns mer att studera i klassrummet, för dem som inte blivit för stora för att se de små

På våren kan man ta in en klump grodorn i en glasburk med vatten, för att studera grodornas utveckling. För att grodynglen ska få syre bör man ha någon växt i vattnet. Man kan mata dem med fiskmat för akvariefiskar.

När bakbenen utvecklats behöver vnglena ha större utrymme. Och när frambenen utvecklats behöver de ha något att krypa upp på.

När svansarna försvunnit är det dags att släppa ut de små söta grodorna! Gärna på samma ställe där man tog rommen

Andra burkar, eller akvarium, med olika vatteninsekter kan man också ha i klassrummet några dagar. Man bör då ha med lite bottenmaterial från fyndplatsen, och några växter.

Det är väldigt intressant att se dykarbaggarna simma med sina kraftiga simfötter, och hur de andas luft som lagras under täckvingarna. Eller att se virvelbaggarna snurra omkring.. Och skräddarna, som jagar omkring på vattenytan.....och hur snabba de är, om man släpper en fluga i vattnet.... Har man tur, kanske man också hinner se mygglarver kläckas.

Myror i klassrummet?.....det kan vara jättespännande! Gräv upp en liten del av ett svartmyrebo, och håll i en glasburk. Antingen får man ha ettlock med pyttesmå lufthål, eller ett lock, som ej sluter för tätt. Svep ett svart papper runtom burken, och låt den stå i fred någon dag. Om man sedan lyfter av pappret, ser man hur myrorna har gjort olika kammare och gångar i jorden. Man kan se ägg, larver och puppor, och hur myrorna nu genast sätter igång att sätta sina "barn" i säkerhet, när ljus når deras kammare. Glöm inte. .. lite fukt! Man får lägga mat till myrorna överst i burken då och då, t.ex. larver, och ser att maten dras ner i jorden. En pytteliten klick honung är också mums!

Man kan också släppa dit några myror från ett annat myrsamhälle, och studera vad som händer.

Spindlar är också trevliga att studera i klassrummet. Gör i ordning en stor glasburk som ett terrarium - sand och löv i botten, kanske lite mossor.... Stick ner några pinnar, som spindlarna kan fästa sina trådar i. Locket ska ha några lufthål. Glöm inte fuktighet! Släpp i några spindlar av samma art, t. ex. de vackra korsspindlarna. Det är verkligen intressant att se, hur de bygger sina vackra nät. Man måste naturligtvis ge dem mat då och då, och det går utmärkt med flugor. Att se spindelns angrepp mot flugan är en härlig natur-rytare

Vi har också sett spindlar kläckas, och det var en läcker upplevelse att se hur det plötsligt myllrade av småspindlar i burken

Skalbaggar, t. ex. olika jordlöpare, kan man också studera i sitt klassrum under någon tid. Inred ett trevligt terrarium med jord, mossor, några kvistar m.m. Lagom fuktigt Sen kan man se hur skalbaggar kilar omkring, hur de gräver ner sig, hur de letar mat ... Man kan mata dem med andra insekter, med mask och med maggots.

Jag har flera jordlöpare i ett terrarium, där jag också har två söta skogsödlor! Egentligen var skalbaggar tänkta som mat till ödlorna, men de var tydligen inte tillräckligt aptitretande!

Ödlorna infångades i mitten av augusti, och länge bestod deras meny av mask, larver, flugor, "tusenfotingar" och spindlar, som barnen fångade på raster. När det blev svårare att hitta föda har vi matat dem med "maggots", de måste nämligen serveras levande föda. Det fungerar utmärkt, och jordlöparna är också förtjusta i den maten. Under sex veckor har vi nu studerat våra ödlor, i ett terrarium som för skalbaggar, men med mycket mossor, stenar och pinnar, som bildar små gömslen till de små sötnosarna - ja, de har faktiskt söta nosar! - och de mår faktiskt bra, när de nu ska släppas ut för att hitta ett övervintringsställe. Vi kommer att sakna dem!!

Vet alla vad maggots är? Jag menar, vad dessa larver kommer från för djur... vi visste det inte, vi i min skola. Så när ödlornas kalasmat förpuppades, och ödlorna följaktligen ratade maten, sparade vi flera puppor för att se vad de skulle utvecklas till

- Va, är det vanliga flugor! utropade barnen, något snopna. Men flugorna blev mums för ödlorna.

Daggmaskar ska man naturligtvis också studera i klassrummet, dessa viktiga och nyttiga djur. Precis som med myrorna kan man ha dem i en glasburk, omsvept med svart papper. Och lock med lufthål. Man blandar jord och sand, i olika lager, och lägger några löv överst. Efter några dagar kan man se hur jord och sand blandats, hur löven dragits ner i jorden, och hur jorden luckrats upp av alla gångar, som maskarna gjort.

När vi hade detta på gång ett år, var några barn så mask-bitna, att de tog med en druckningshotad mask, som de hittade på vägen till skolan. Den fick bo hos våra maskar, och barnen diktade en sång till den: Lilla söta daggmask-mask-mask, som vi räddade från slask-slask-slask..... kämpade som i en sjö, och du var ju nästan dö.....vi rädda dej till livet! J)

Tala om att vandra nära marken!!!!!!

Guje Olsson Lillhaqskolan